Juhendajate pädevusmudel ja enesehindamisvahend

Krista Keedus

09.12.2022

Keskkonnateadlikkuse ja -hariduse tegevuskava

E7. Heatasemelist keskkonnaharidust tagav ja arengut toetav kvaliteedisüsteem on keskkonnahariduse pakkujate mitmekesisust toetav, lihtsasti hallatav ja kergesti mõistetav.

- Luuakse ja rakendatakse kvaliteedisüsteem
- Koostatakse juhendajate enesehindamise juhendmaterjalid

Millised teadmised, oskused ja hoiakud iseloomustaksid suurepärast keskkonnahariduslike õppeprogrammide juhendajat?

Kuidas neid hinnata ja toetada?

Projekt „Juhendaja pädevus – keskkonnahariduse kvaliteedi võti“

- Vastutaja EKHÜ
- Rahastaja KIK
- 01.10.2021 kuni 30.03.2023
- Juhtrühm ja töörühm, kaasatud on ülikoolid, keskkonnahariduskeskused, ministeeriumid

- Luuakse keskkonnahariduslike õppeprogrammide juhendajate kompetentsimudel ja enesehindamise töövahend
- Pädevusmudel koos enesehindamisvahendiga aitab välja selgitada juhendajale vajalike pädevuste taseme ning edasised arendamisvajadused.

Pädevus – mis see on?

- **Pädevus=kompetents:** asjakohaste teadmiste, oskuste ja hoiakute kogum, mis tagab suutlikkuse teatud tegevusalal või -valdkonnas tulemuslikult toimida

- Euroopa Komisjoni ESCO (European Skills, Competences, Qualifications and Occupations) oskuste sammas sisaldab 13 890 oskust/pädevust!
- “Ühine keel” Euroopa tööturu jaoks

Pädevusmudel

- standardiseeritud kirjeldus valdkonnas tulemuslikult tegutsemiseks vajalikest kompetentsidest

Kutsestandard, kvalifikatsiooniraamistik

- hariduses, väljaõppel
- tööjõu vajaduste kaardistamisel ja värbamisel
- tööalaste tegevuste planeerimisel, analüüsil ja kvaliteedi tagamisel
- töötajate arenguvajaduste selgitamisel ja professionaalse arengu toetamisel

Kuidas olulisi pädevusi välja selgitada?

- Küsida võimalikult paljudelt (seotud sihtrühmadelt)
- Küsida võimalikult asjatundlikelt ehk ekspertidelt

Projekti eksperdid

- Töörühm: Mirjam Burget, Elina Malleus-Kotšegarov, Helene Uppin, Grete Arro, Mihkel Kangur, Kaija Kumpas-Lenk, Annelie Ehlvest, Maarika Männil ja Inga Kangur, projektijuht Aili Saluveer ja tegevuste koordinaator Krista Keedus
- Juhtrühm: Asta Tuusti, Liia Varend, Liisa Puusepp, Piret Eensoo ja Janika Ruusmaa

UNECE raamistik

- Õpetaja kompetentsid säästvat arengut toetavas hariduses
- Olemas eesti keeles
- Õpetaja professionaalse arengu toetamiseks, organisatsiooni arendamiseks, õpetajahariduse õppekavade koostamiseks, hindamiseks/monitoorimiseks

- Learning to know
- Learning to do
- Learning to be
- Learning to live together

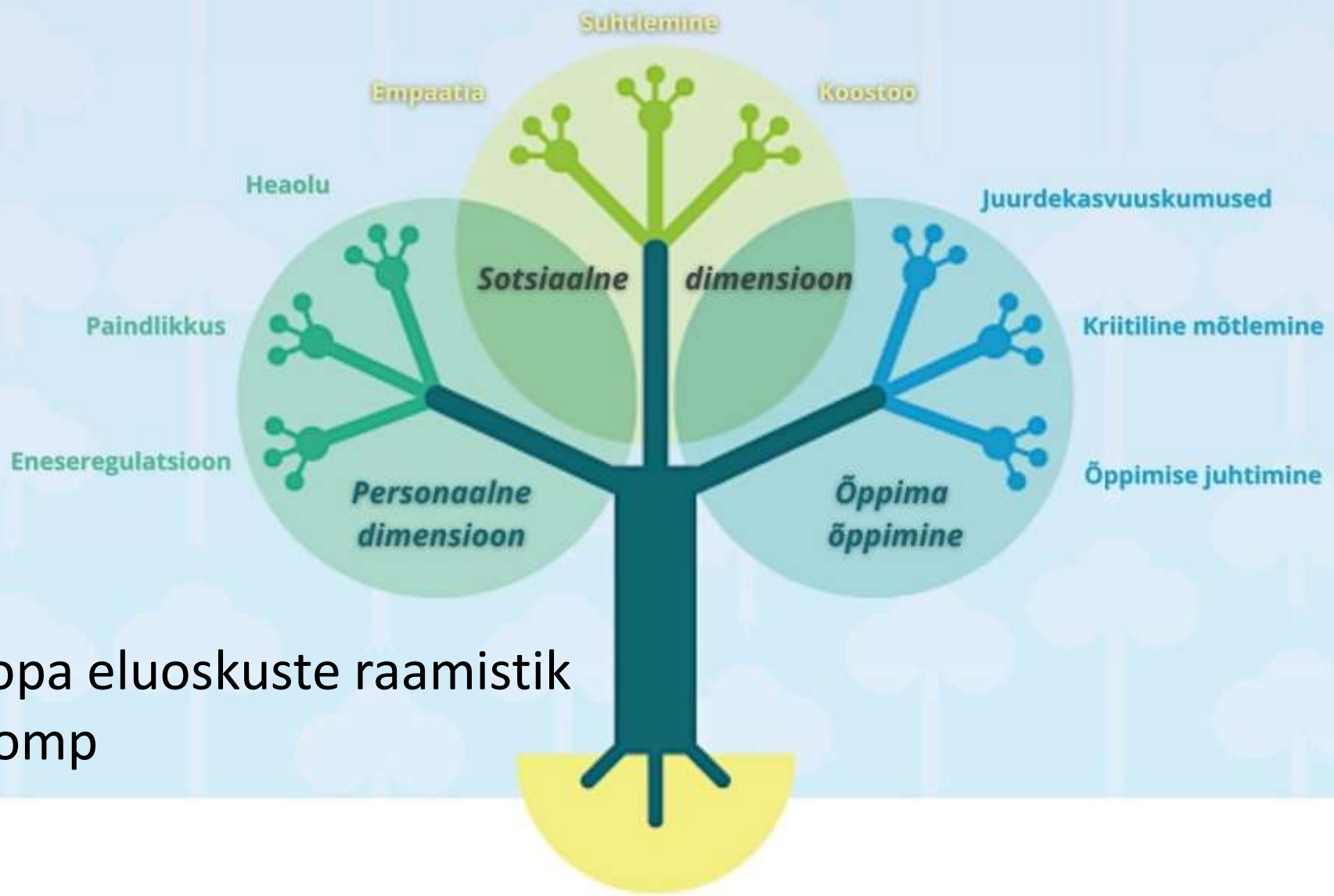

Euroopa eluoskuste raamistik LifeComp

Sala, A., Punie, Y., Garkov, V. and Cabrera Giraldez, M., *LifeComp*: The European Framework for Personal, Social and Learning to Learn Key Competence, EUR 30246 EN, Publications Office of the European Union, Luxembourg, 2020, ISBN 978-92-76-19418-7, doi:10.2760/302967, JRC120911.

EKHÜ

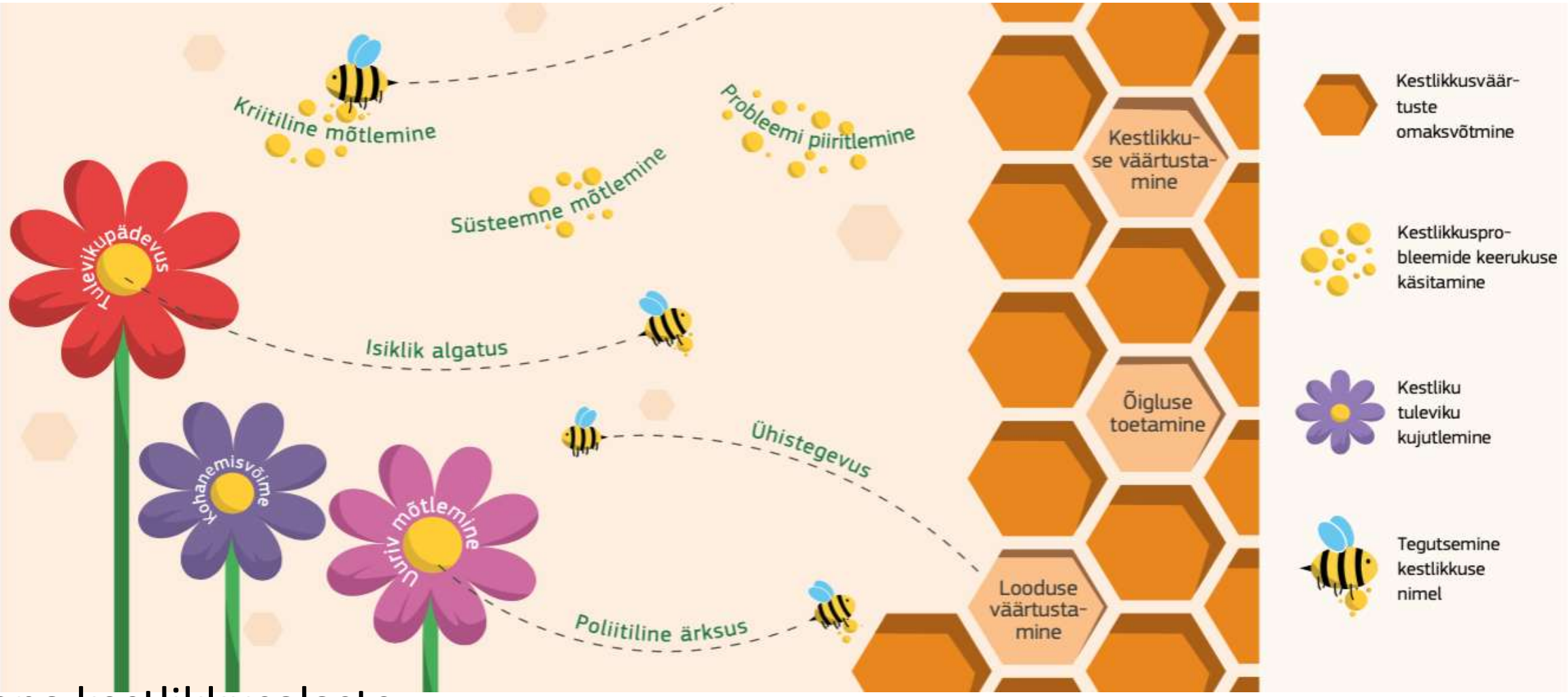

Euroopa kestlikkusalaste pädevuste raamistik GreenComp

Bianchi, G., Pisiotis, U. and Cabrera Giraldez, M., GreenComp The European sustainability competence framework, Punie, Y. and Bacigalupo, M. editor(s), EUR 30955 EN, Publications Office of the European Union, Luxembourg, 2022, ISBN 978-92-76-46485-3, doi:10.2760/13286, JRC128040

EKHÜ

Projekti töörühm otsustas:

Ükski uuritud mudelitest ei sobi otseselt meie tingimuste ja eesmärkidega

-> Loome oma süsteemi, võttes arvesse Eesti keskkonnahariduse konteksti ja parimaid teadmisi õppimisest

-> Mudeli põhiliseks eesmärgiks on keskkonnahariduse üldise kvaliteedi edendamine läbi juhendajate pädevuste arenguks raamistiku loomise

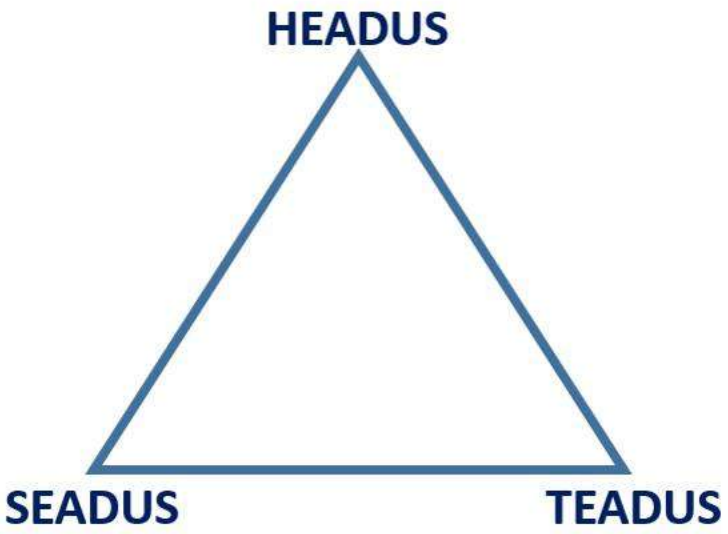

Erik Puura juhtimise ja otsuste tegemise mudel

Keskkonnahariduslike õppeprogrammide juhendaja pädevusmudeli eesmärgid:

- Juhendajate professionaalse arengu toetamine
- Keskuste tegevusvõimekuse ja kvaliteedi tõstmine
- Mitteformaalse keskkonnahariduse staatuse tõstmine
- Riiklike regulatsioonide, toetus- ja arendusprogrammide väljatöötamise hõlbustamine

Mida juhendaja teeb või taotleb?

- Pädevused on kirjeldatud juhendaja eesmärkide ja tegevuste kaudu
- Juhendaja kasutab oma teadmisi, oskusi ja hoiakuid **õppija** õppimise, heaolu ja keskkonnahoidliku mõtte- ja käitumisviisi toetamiseks

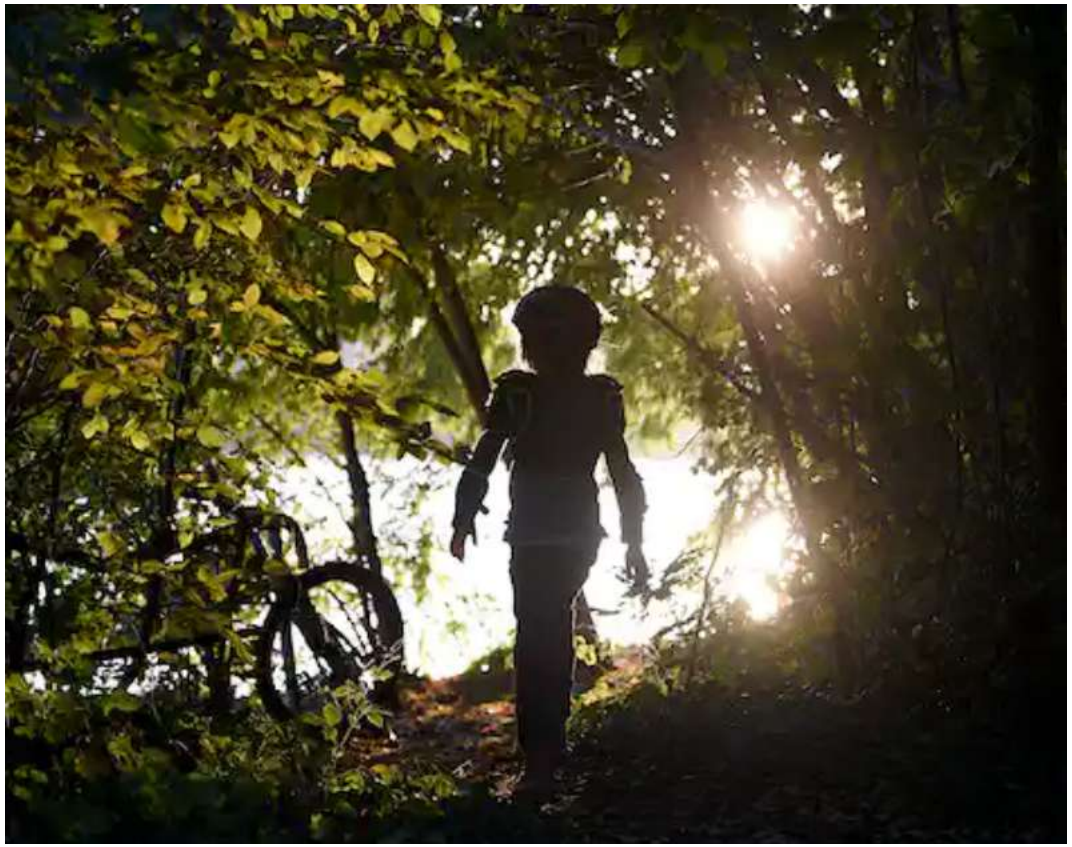

EKHÜ

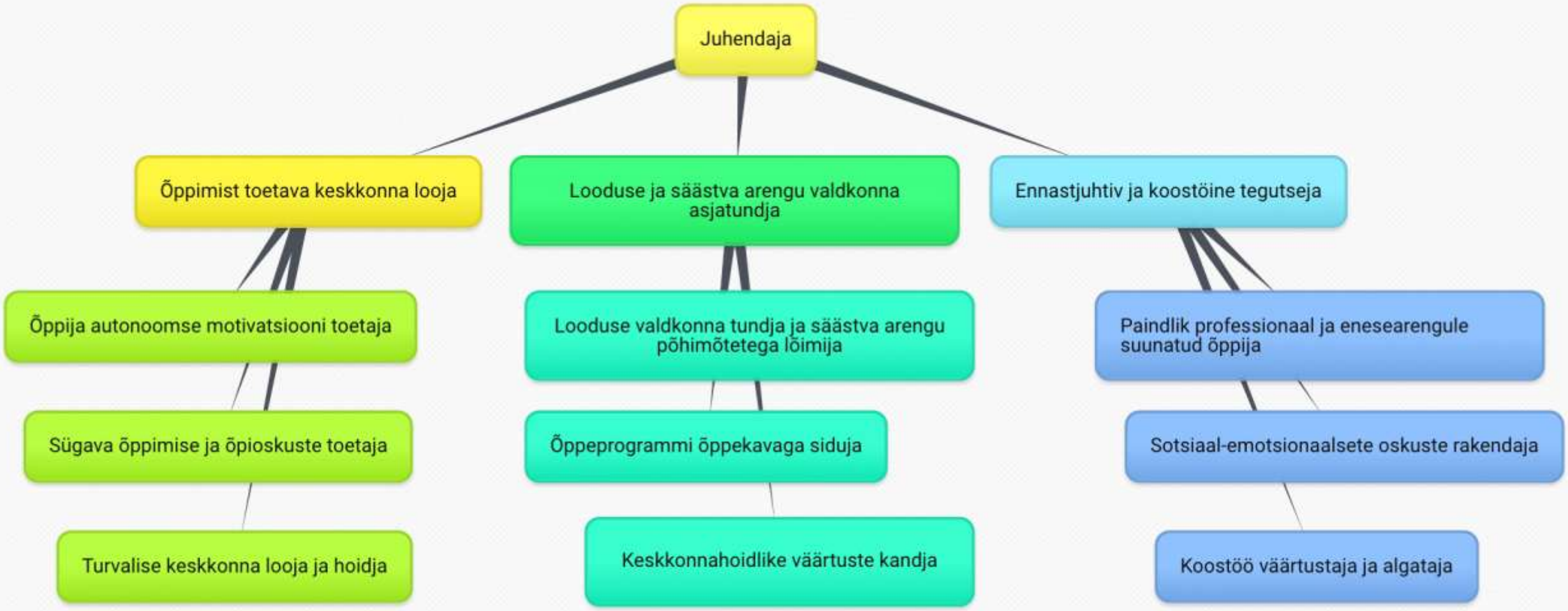
Juhendaja
Õppimist toetava keskkonna looja
Looduse ja säästva arengu valdkonna asjatundja
Ennastjuhtiv ja koostöine tegutseja
Õppija autonoomse motivatsiooni toetaja
Looduse valdkonna tundja ja säästva arengu põhimõtetega lõimija
Paindlik professionaal ja enesearengule suunatud õppija
Sügava õppimise ja õpioskuste toetaja
Õppeprogrammi õppekavaga siduja
Sotsiaal-emotsionaalsete oskuste rakendaja
Turvalise keskkonna looja ja hoidja
Keskkonnahoidlike väärtuste kandja
Koostöö väärtustaja ja algataja

Juhendaja on õppimist toetava keskkonna looja

Juhendaja loob motivatsiooni toetava keskkonna**,** toetab teadusmõistete ja püsivate mälusisude tekkimist ja aitab luua tähendusliku terviku.

Õpilased tunnevad õppeprogrammi käigus seotust, kompetentsust ja iseseisvust, nende õpioskused paranevad ning neil on turvaline.

Pädevused:

- Õppija autonoomse motivatsiooni toetaja
- Sügava õppimise ja õpioskuste toetaja
- Turvalise keskkonna looja ja hoidja

1.2 Juhendaja on õppimist toetava keskkonna looja

Eesmärk: Õpilastel tekivad uued kontseptuaalsed teadmised, mis jäävad neile pikaajaliselt meelde ning nad oskavad neid uutesse kontekstidesse üle kanda. Lisaks uutele ainealastele teadmistele arenevad ka õpilaste õpioskused.

Juhendaja on teadlik, kuidas toimub õppimise protsess, st kuidas tekivad ülekantavad ja püsivad teadmised ja oskused ning kuidas seda toetada. Ta kujundab õppeprotsessi selliselt, et õppijad saaksid uusi teadmisi varasematega siduda, milleks uurib ja aktiveerib iga mõiste puhul sisuliselt, mitte formaalselt õpilaste eelteadmisi ning võimaldab õppijatel pidevalt õpitut tõlgendada, laiendada ja teiste teadmistega siduda. Ta loob võimalusi uute teadmiste korduvaks ununemiseks ja meenutamiseks. Olulisi teadmisi õpitakse läbisegi, mitte teemade kaupa. Uute ja tajuliselt mittehoomatavate mõistete tekkimiseks on ülesannetesse kavandatud nn tõhusaid vigu, mis võimaldavad õpilastel esmalt mõelda, katsetada, eelteadmisi aktiveerida ja eksida. Õpiülesanded eeldavad õppijatelt mõttega kaasas olemist, näiteks vastuolude üle mõtlemist, analüüsi, sünteesi, põhimõtete iseseisvat avastamist ja sõnastamist, teadmiste rakendamist uues kontekstis jm.

Programmi on planeeritud aega süvenemiseks ja mõtlemiseks. Iseseisva pusimise kõrval on rõhuasetus dialoogil ja grupiaruteludel, sh üksteiselt selgituste ja näidete küsimisel, üksteise mõtete edasiarendamisel ning arutelul, miks mingi lahenduskäik on õige või vale.

Juhendaja on looduse ja säästva arengu valdkonna asjatundja

- **Juhendaja** toetab uute keskkonnaalaste teadmiste, oskuste ja hoiakute kujunemist ja kinnistumist õpilastel ning õpilaste eelteadmiste sidumist programmi käigus käsitletavaga.

- **Õpilased** omandavad ja kinnistavad keskkonnaalaseid teadmisi, oskusi ja hoiakuid ning oskavad põhjendada oma käitumist.

Pädevused:

- Looduse valdkonna tundja ja säästva arengu põhimõtetega lõimija
- Õppeprogrammi õpppekavaga siduja
- Keskkonnahoidlike väärtuste kandja

Juhendaja on ennastjuhtiv ja koostöine tegutseja

- **Juhendaja** on ennastjuhtiv ja enesearengule suunatud professionaal, koostöö eestvedaja ja hea meeskonnaliige.
- **Õpilastele** on juhendaja inspireerivaks eeskujuks nii erialasest kui ka isiklikust vaatenurgast (nii professionaali kui ka inimesena).

Pädevused:

- Paindlik professionaal ja enesearengule suunatud õppija
- Sotsiaal-emotsionaalsete oskuste rakendaja
- Koostöö väärtustaja ja algataja

Kuidas siit edasi?

- Juhtrühma ja töörühma arvamus: pädevusmudeli võiksid kinntada KKM ja HTM, et anda sellele rohkem kaalu ja võimaluse viidata
- Mudeli alusel on koostamisel eneseanalüüsivahend koos toetava õppevaraga

EKHÜ

Edasised tegevused

- Eneseanalüüsivahendi koostamine
- Eneseanalüüsvahendi testimine

- Eneseanalüüsivahendi veebilahendus

- Pädevusmudelit toetava õppevara loomine

Eneseanalüüsivahendi põhimõtted

- Töövahend mõistmaks, mida ja miks ma teen
- Nii eneseanalüüsi kui ka enesearengu töövahend
- Kasutamine on juba õppeprotsess
- Erinevate pädevuste puhul kasutame erinevaid analüüsimeetodeid

Raske on okei!

Enesearengu võib osutuda ebamugavaks!

1.2. Sügava õppimise ja õpioskuste toetaja

Arutelu segab õppeprogrammi läbiviimist, seda pole vaja	Arutelu on hea, kui selleks jääb aega.	Arutelu on programmis ikka, suunan õppijaid arutlema nii omavahel kui minuga.	Arutelu on programmi loomulik osa, valdan selle juhtimist ja kasutan pidevalt.

1.2. Sügava õppimise ja õpioskuste toetaja

Õppeprotsessi kujundamisel mõtlen läbi käsitletavad mõisted ja kavandan neid läbiviidavasse programmi

- kenasti loogilisse järjekorda
- nii, nagu parasjagu sel hetkel parem tundub
- läbisegi

Kirjelda, miks valisid just selle variandi:

Ekspert:

- Mälusisude püsivaks muutumise eesmärgil kujundab juhendaja õppeprotsessi nii, et olulisi teadmisi ei õpitaks teemade kaupa, vaid võimalikult läbisegi eesmärgil, et samad põhikontseptsioonid saaksid korduvalt ununeda ning seejärel tekiks olukord, kus õppija peab neid ilma välise abita püüdma meenutada (st õpitava sisu n-ö vaheldamine).

Eneseanalüüs ja õppimine käsikäes

- Ennast analüüsides saab kohe ka uusi teadmisi
- Võimalus uuesti tagasi tulla, oma edenemist jälgida
- Elektrooniline jälg kasutamise kohta

- Aeganõudev
- Objektiivsust eeldav
- Kuidas motiveerida kasutama?
- Elektrooniline jälg kasutamise kohta

EKHÜ

Aitäh ja uute kohtumisteni!

krista.keedus@tlu.ee